

PÅ KAN TEN

EN ANALYSE
AF DET
INTERNATIONALE
UDVIKLINGS
SAMARBEJDE
I FINANSLOVS
FORSLAGET
FOR 2019

DENNE
ANALYSE
VISER
BLANDT
ANDET AT

- **Danmark** vil også i 2019 være det land, der modtager **mest** dansk udviklingsbistand
- De tal, der ligger til grund for den del af udgifter til flygtningemodtagelse, der finansieres af udviklingsbistand, er stadig **ikke offentligt tilgængelige** trods løfter om øget **gennemsigtighed**
- Danmark bruger de nye OECD DAC-kriterier til at afrapportere **flere udgifter til flygtningemodtagelse** som udviklingsbistand, selv om målet var det **modsatte**
- Den nye **regnskabsteknik** får dansk bistand til at **vokse** fra 0,72 til 0,74 pct. af BNI i 2017 – **uden** at det betyder **flere penge** til verdens fattige
- Danmarks **humanitære** bistand sætter **rekord** – til gengæld fortsætter **udhulingen** af den **langsigtede, klassiske udviklingsbistand**
- **Afrika** modtager en **faldende andel** af dansk udviklingsbistand
- Danmarks **multilaterale** bistand til befolkning, sundhed, ligestilling og uddannelse **stiger**, mens den **bilaterale** bistand til samme sektorer **falder**

DANSK UDVIKLINGSBISTAND PÅ KANTEN

Den ekstra milliard til verdens fattigste i 2019 skyldes hverken, at regeringen vil øge udviklingsbistanden eller medregne færre flygtningeudgifter i udviklingsbistanden. Faktisk medregner regeringen nu endnu flere udgiftsposter til flygtninge og asylmodtagere i Danmark end tidligere til udviklingsbistanden. Det var ikke lige hensigten med de nye OECD DAC-regler, der blev vedtaget i 2017. Men

Næsten en halv milliard af stigningen i udviklingsbi-standen i 2019 skyldes, at Danmark bliver rigere. Men altså ikke rigt nok til igen at yde lidt mere end FN-mind-stemålet på 0,7 pct. af vores BNI til verdens fattige. Regeringen foretrækker at bevæge sig på kanten....

	RØDT FFL 2015	BLÅ FL 2018	BLÅT FFL19
Bilateral bistand	6.354,3	4.036,9	3.796,0
Bistand gennem danske civilsamfundsorganisationer	1.103,0	935,0	945,4
Naturressourcer, energi og klimaforandringer	652,0	544,0	630,0
Forskning og oplysning ¹⁾	376,0 [70 til oplysning]	55,0	58,0
Multilateral bistand gennem FN m.v.	1.629,1	1.492,0	1.996,7
Udviklingsbanker, -fonde og EU	1.941,6	1.855,0	2.003,0
Partnerskaber for bæredygtig vækst ²⁾	n/a	1.233,5	1675,5
Humanitær bistand	1.775,0	2500,0	2.600,0
Reserver	100,0	289,8	290,0
I alt §06.3	13.931	12.844,8	13.995,6
Fællesskabsfinansieret EU-bistand	1.044,1	1.192,7	1.215,8
Udgifter til modtagelse af flygtninge i Danmark	980,1	965,3	494,1
Administration af udviklingsbistanden	797,9	730,0	726,6
Administration + i øvrigt under ulandsrammen	139,9	195,4	143,0
Total ulandsrammen	16.893	15.928,2	16.575,1³⁾

³⁾I disse tal er indregnet efterregulering for 2017 på 182,8 mio. kr.

31. OKTOBER 2017

NYE REGLER KAN UDLØSE MILLION-REGNING TIL DANMARK

DAC, Udviklingskomiteen i den vestlige verdens samarbejdsorganisation, OECD, vedtager mere præcise og stramme regler for de udgifter til at modtage flygtninge, som medlemslandene må tælle med, når de opgør deres udviklingsbistand. Adskillige af de udgifter, Danmark hidtil har regnet med, er nu ude. En opgørelse viser, at disse poster alene i 2016 løb op i mere end 700 mio. kr., som Danmark indregnede istanden. Regeringen vælger at forholde sig afventende.

**Danmark skal øge bistand
markant efter nye regler**

Folketinget skal finde et stort, formentlig trecifret millionbeløb, der skal gå til ekstra nødhjælp og udvikling af de fattige lande ude i verden.

POLITIKEN, 2. NOVEMBER 2017

27. NOVEMBER 2017

STØJBERG FÅR ET PAR MILLIARDER TIL OVERS

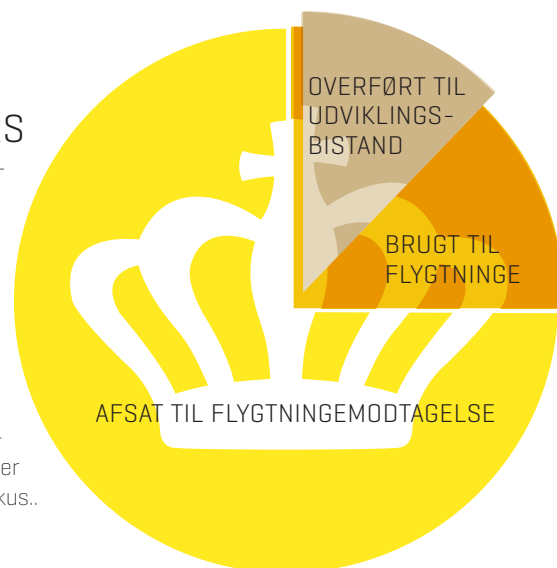
Med kort varsel skal der bevilges næsten 1,8 mia. kr. ekstra i udviklingsbistand, hvis Danmark i 2017 skal nå 0,7 pct.-målet, fordi strømmen af asylmodtagere til Danmark stilnede af i 2017. Her var mere end 2,7 mia. kr. af Danmarks samlede udviklingsbistand på næsten 15,2 mia.

kr. afsat i finansloven til at modtage flygtninge.

Det område administreres af Inger Støjbergs udlændinge- og integrationsministerium og 4 andre ministerier, som altså skal bruge langt mindre. De penge kan nu i stedet bruges på egentlig udviklingsbistand og går til en styrket nærområdeindsats og til at modvirke befolknings-tilvækst. Det vækker glæde, men også kritik. "En hovsa-løsning, hvor midlerne ikke gives på bedste strategiske vis," lyder det eksempelvis fra Peter Christiansen, Globalt Fokus..

KRONOLOGI 2017-2018

NEDSLAG SIDEN FFL2018

8. DECEMBER 2017

FOKUS PÅ FLYGTNINGE – IKKE PÅ UDVIKLING

VLAK-regeringen indgår aftale med DF om Finansloven for 2018. 10 af de 50 sider i aftalen handler om flygtninge – og har udvikling som et lille underpunkt.

**Dér røg barnet ud
med badevandet**

Bistanden bliver til brandslukning, men den vil kun slukke brande i den danske offentlighed – ikke i de reelle brændpunkter.

LARS ENGBERG-PEDERSEN, DANSK
INSTITUT FOR INTERNATIONALE STUDIER

4. FEBRUAR 2018

S VIL OMLÆGGE DANSK BISTAND

"Retfærdig og realistisk – en udlændingepolitik, der samler". Det er titlen på et nyt udspil fra Socialdemokratiet. Det handler mest om udlændinge, men lægger også op til et grundlæggende brud med den langsigtede bistand. Udspillet foreslår en fordobling af den humanitære indsats og indsatsen i skrøbelige stater, svarende til cirka 3,5 milliarder kr. årligt. Det skal finansieres ved en "omlægning af den samlede udviklingsbistand." Udspillet er på hele 44 sider, men nævner ikke niveauet for Danmarks udviklingsbistand med ét ord. Flere socialdemokrater slår dog fast, at partiets officielle linje er, at bistanden ikke skal hæves fra de 0,7 pct. af BNI.

MARTS 2018

DIPLOMATI FOR VÆKST – I DANMARK

Regeringen udsender en ny strategi for økonomisk diplomati: "Adgang til verden – nye veje til vækst". Den cementerer en udvikling, der har været i gang længe: Opgaven for dansk diplomati – også i verdens fattige lande – er i stigende grad at fremme danske erhvervsinteresser.

NEDSLAG
SIDEN
FFL2018

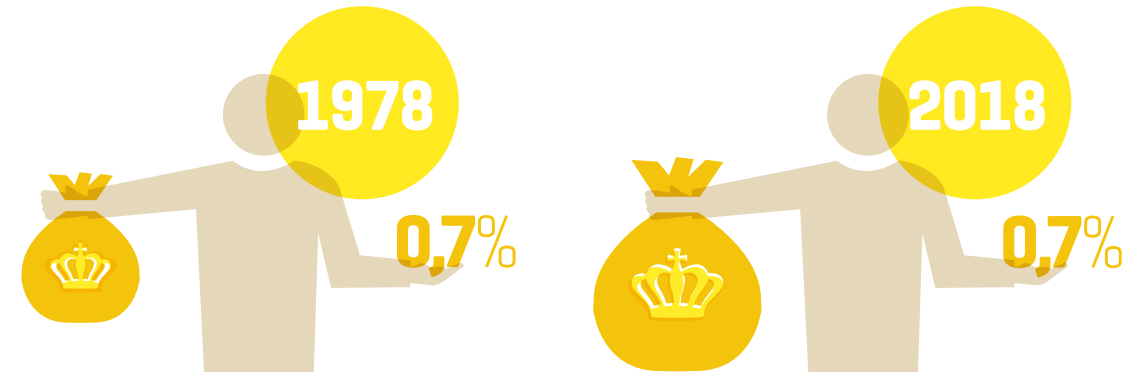
9. APRIL 2018

DANMARK PÅ EN 4. PLADS

OECD DAC udsender sin foreløbige opgørelse for den internationale udviklingsbistand i 2017. Dansk bistand havner på 0,72 af BNI, og det placerer Danmark på en 4. plads blandt donorlandene, et pænt stykke efter Sverige, Luxembourg og Norge, der alle ligger omkring 1 pct., og skarpt forfulgt af et par store lande: UK på 0,7 pct. og Tyskland på 0,66 pct. I OECD DAC-rapporten nævnes Danmark på listen over lande, hvor bistanden de seneste år er faldet markant: fra 0,91 pct. af BNI i 2010 til 0,72 i 2017.

DANMARKS UDVIKLINGSBISTAND

	2014	2015	2016	2017
Samlet udviklingsbistand [mia. kr.]	16,9	17,26	15,95	16,16
Udviklingsbistanden i pct. af BNI	0,86	0,85	0,75	0,72

DANSKERNE BLIVER RIGERE – MEN KAN UNDVÆRE EN MINDRE DEL AF RIGDOMMEN

Da hver dansker i 1977 tjente 198.600 kr., tog vi os råd til at sende 0,7 pct. til verdens fattige. 40 år senere tjente danskeren næsten det dobbelte, men kunne nu igen kun undvære 0,7 pct. til verdens fattige. I 1998 tjente danskerne 50.000 mindre end nu, men kunne alligevel undvære næsten 1 pct. til verdens fattige.

MAJ 2018

40 ÅR I FRONT MÅ VÆRE NOK

Udenrigsministeriet søsætter en storstilet informationskampagne på de sociale medier, #40 år i front. Kampagnen markerer, at det i 2018 er 40 år siden, Danmark nåede FN-målet om at give 0,7 pct. af BNI som bistand, og at Danmark har overholdt målet lige siden.

Kampagnen nævner ikke, at 40-året også markerer, at målet for dansk bistand, der i 1978 nåede **op på** 0,7 pct. af BNI, her i 2018 er at nå **ned på** de 0,7 pct. Og at vi er godt på vej: Fra rekordåret 2000, hvor bistanden nåede op på 1,06 pct. af BNI.

NOGET AT FEJRE?

BISTAND I PCT. AF BNI

1978	198.600	0,7
1988	246.000	0,89
1998	296.100	0,99
2008	340.300	0,82
2017	346.600	0,7

NEDSLAG SIDEN FFL2018

22. JUNI 2018

DANMARK NR. 29 PÅ TRANSPARENCY-INDEKS

Udenrigsministeriet må lægge ryg til hård international kritik for sin informationsindsats. En analyse fra organisationen "Publish what you fund" placerer Danmark på en lidet flatterende 29. plads af 45 af, hvor gode donorer er til at fortælle om, hvad deres bistand bruges til. I den tilhørende rapport kritiseres bl.a., at Danida ikke længere udgiver en årsrapport. Den er erstattet af open-aid.dk, der nok indeholder et væld af informationer, men de beskrives som svære at gennemskue og sammenligne.

6. AUGUST 2018

ULANDBISTAND SKAL FINANSIERE FLERE UDGIFTER TIL ASYLANSØGERE

“Jeg håber, at man vil afregne mindre, end man har gjort tidligere. Når vi har tydeliggjort komponenterne, vil man formentlig opdage, at udgifter, der tælles med som udviklingsbistand, bliver meget mindre, eller i hvert fald mindre.

JORGE MOREIRA DA SILVA, DIREKTØR FOR OECD'S UDVIKLINGSKOMITÉ [DAC] TIL ALTINGET, 2017

Troede ikke den ko kunne mal-kes mere – men som sædvanlig slår virkeligheden fantasien.

ANDERS LADEKARL, GENERALSEKRETÆR, DANSK RØDE KORS, AUGUST 2018

Smagløst at fejre 40 år i front med 0,7% af BNI i bistand med at udhule bistanden yderligere.

TIM WHYTE, GENERALSEKRETÆR, MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE, AUGUST 2018

Tilbage i oktober 2017 vedtog OECD DAC nye og mere præcise regler for hvilke udgifter til flygtninge, der kan opgøres som udviklingsbistand, og nu præsenterer den danske regering – som det første donorland – sin udmøntning af de nye regler. Og den vækker undren. For de nye regler satte nemlig en stopper for, at Danmark – som hidtil – kan bruge udviklingsbistanden til at finansiere bl.a. udgifter til afviste asylansøgere og dele af udgifterne til asylbehandling og integration.

Alligevel når regeringen frem til, at Danmark med de nye regler kan afrapportere endnu flere flygtningeudgifter som udviklingsbistand. Det er måske én af årsagerne til, at regeringen vil benytte de nye regler med tilbagevirkende kraft fra 2017, hvor 290 mio. kr. ekstra nu skal medregnes som udviklingsbistand.

Og festen stopper ikke her. For i 2018 skønner regeringen, at de nye regler kan bruges til at finansiere 135 mio. kr. ekstra af flygtningeudgifterne som udviklingsbistand.

HOP PÅ 0,02 PCT. I DANMARKS BISTANDSPCT. Ændringen betyder også, at Danmark i 2017 havner på at give 0,74 pct. af BNI i udviklingsbistand, en stigning på 0,02 pct. i forhold til de 0,72 pct., som blev meldt ud i de officielle, men foreløbige OECD DAC-tal i maj.

Den væsentligste årsag til det overraskende resultat skal findes langt inde i det omfattende dokument fra OECD DAC-mødet i oktober 2017, hvor et par linjer åbner op for, at udgifter til familiesammenføring nu også kan finansieres af udviklingsbistand. Det har Danmark ikke gjort tidligere. Andre donorlande har, og de fik de øvrige lande, herunder Danmark, til at gå med til den udvidede praksis. En anden del af forklaringen er, at Danmark fortsat vil medregne udgifter til f.eks. folkesko- legang, sundhedsudgifter og integrationsydelse som udviklingsbistand, hvilket ifølge flere kritikere er et brud på de nye regler – eller i hvert fald ånden i dem. Men som udviklingsminister Ulla Tørnæs siger til Altinget: "Vi vil DAC'e så meget, vi kan."

FØLGENDE KAN FINANSIERES AF UDVIKLINGSBISTANDEN

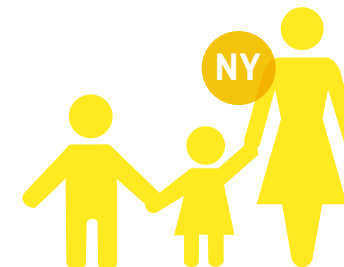
SUNDHEDSUDGIFTER
DE FØRSTE 12 MÅNEDER

FOLKESKOLEGANG
DE FØRSTE 12 MÅNEDER

INTEGRATIONSYDELSE
DE FØRSTE 12 MÅNEDER

FAMILIESAMMENFØRING

30. AUGUST 2018
FFL19
OFFENTLIG-
GØRES

NEDSLAG

FINANSLOVS FORSLAG FOR 2019

FLYGTNINGEMODTAGELSE

UDGIFTERNE RASLER NED – MEN STIGER PÅ GRUND AF NYE REGLER

494 mio. kr. Så mange – eller måske rettere få – penge budgetterer regeringen med at skulle bruge af udviklingsbistanden i 2019 til at modtage flygtninge. Det er det laveste beløb siden 2010 og en halvering fra dette års finanslov. I forhold til finansloven for 2016 er faldet endnu mere dramatisk. Dengang var beløbet næsten 10 gange så stort: gigantiske 4,4 milliarder kr.

Mens udviklingsminister Ulla Tørnæs glæder sig over, ”at regeringens stramme udlændingepolitik virker” og ”betyder, at vi skal bruge færre penge på danske asylcentre og i stedet kan investere i en bæredygtig udvikling i nogle af verdens fattigste lande,” så kritiserer mange, at brugen af udviklingsbistand til flygtningemodtagelse stadig gør Danmark til et af de største modtagerlande af dansk udviklingsbistand – kun Syrien – dog med nabolande – er større med 675 mio. kr. på FFL19.

De kritiserer også, at Danmarks udmøntning af de nye OECD DAC-regler for brugen af udviklingsbistand til flygtningemodtagelse – stik imod hensigten – fører til, at Danmark i disse år anvender mere udviklingsbistand til flygtningemodtagelse.

Den nye praksis betyder nemlig, at Danmark for 2017 afrapporterer 290 mio. kr. ekstra af udgifterne til flygtningemodtagelse som udviklingsbistand. De udgifter er afholdt, så de tages ikke umiddelbart fra udviklingsbistanden, men får den usædvanlige konsekvens, at

Danmarks bistandsniveau for 2017 opjusteres til 0,74 fra de 0,72 pct. af BNI, som den blev opgjort til af OECD DAC i april. Uden at de fattige lande får mere.

Og alligevel går det ud over den egentlige bistand. For hvis ændringen ikke var lavet, skulle den efterjustering på 182,8 mio. kr., der optræder på FFL19 for at indhente efterslæbet fra 2017, faktisk have været 290 mio. kr. højere! For 2018 betyder den nye praksis, at ca. 135 mio. kr. ekstra kan afrapporteres som udviklingsbistand oven i de budgetterede 965 mio. kr.

FLYGTNINGEUDGIFTER OG UDVIKLINGSBISTAND

ÅR	FLYGTNINGE	%	BISTAND ÷ FLYGTNINGE	MIO. KR.
2014	1.439,8	8,7	15.432,8	
2015	2.669,8	18,3	14.585,1	
2016	2.770,1	17,4	13.178,9	
2017	773,2	4,8	16.161,4	
BUDGETTAL				
FL 2016	4.437,0	29,7	10.340,0	
FL 2017	2.762,4	18,4	12.254,1	
FL 2018	965,3	6,5	14.913,0	
FFL 2019	494,1	3,3	15.898,2	

FLYGTNINGEUDGIFTER

MØRKETAL OM FLYGTNINGEUDGIFTER

Statsrevisorerne var klare i mølet, da de i juni 2017 kritiserede, at ”der ikke er samme åbenhed om de flygtningerelaterede udgifter, som der er om Udenrigsministeriets udviklingsbistand.” Og at Rigsrevisionen finder, ”at de ansvarlige ministerier bør sikre en større åbenhed om de flygtningerelaterede udgifter.” Hele 5 forskellige ministerier finansierer dele af deres udgifter til flygtninge med udviklingsbistand:

- Udlændinge- og Integrationsministeriet
- Børne- og Socialministeriet
- Sundheds- og Ældreministeriet
- Beskæftigelsesministeriet
- Undervisningsministeriet

De 5 ministerier meddeler Udenrigsministeriet det totalbeløb, de hver bruger på flygtninge, og som kan afrapporteres som bistand. Men trods opfordringen fra Statsrevisorerne er opgørelserne stadig uspecifiserede. Og i hvert fald ikke tilgængelige for offentligheden.

EFTERVEER AF CHOKKET I 2014-15

Ekspllosionen i antallet af asylansøgere til Danmark i 2014-15 har sat sig voldsomme spor i dansk udviklingsbistand. I 2015 gik næsten hver 4. danske bistandskrone til flygtningemodtagelse – og altså til udgifter i Danmark. Næste år er der udsigt til, at kun godt 3 pct. – 494,1 mio. kr. – af den samlede danske udviklingsbistand skal anvendes til dét formål. Men begivenhederne i 2014-15 har også betydet, at skønnet for kommende års antal af asylmodtagere er sat gevaldigt i vejret. I 2016 var skønnet på hele 25.000. Det faktiske antal blev en fjerdedel – 6.266. Det virker umiddelbart som rettidig omhu at sætte skønnet højt. Men det går

ud over den langsigtede udviklingsbistand. På Finansloven for 2016 var der således afsat hele 4,437 milliarder kr. til flygtningemodtagelse. Tilbage blev kun 10,34 mia. kr. som Udenrigsministeriet kunne råde over på finansloven til langsigtet udviklingsbistand. Den faktiske udgift til flygtningemodtagelse finansieret af udviklingsbistanden landede på 2,77 mia. kr., altså næsten 1,7 mia. kr. lavere. De seneste år har den historie gentaget sig – om end med knapt så dramatiske fejlskøn.

ASYLANSØGERE

ÅR	FAKTISK ANTAL	SKØN
2013	7.577	
2014	14.792	
2015	21.316	
2016	6.266	25.000
2017	3.500	10.000
2018	1.889 *	5.000
2019		4.000

*TIL OG MED JULI

Der er opnået forståelse og indgået aftaler med særligt relevante udviklingslande om at efterleve deres forpligtelser til at hjemtage egne statsborgere. REGERINGENS UDVIKLINGSPOLITISKE PRIORITETER 2019

UDSENDELSE

MERE UDVIKLINGSBISTAND TIL UDSENDELSE

Regeringen vil – med udviklingsbistand – styrke hjemsendelsen af flygtninge. De ”noget-for-noget belagte midler, der kan anvendes i udviklingslande, hvortil Danmark har personer i udsendelsesposition”, øges med 35 mio. kr. til i alt 110 mio. kr. i 2019.

Af Regeringens udviklingspolitiske prioriteter 2019 fremgår det, at ”det er lykkedes at øge udsendelse af afviste asylansøgere til en række lande,” og at ”der er opnået forståelse og indgået aftaler med særligt relevante udviklingslande om at efterleve deres forpligtelser til at hjemtage egne statsborgere.” Uden at der dog opgives konkrete tal.

Det er regeringens politik især at fremme frivillig hjemsendelse, og Udenrigsministeriet oplyser, at man nu er oppe på 44 lande, hvor det gennem forskellige aftaler er muligt at tilbyde modtagelses- og reintegrationsstøtte til flygtninge, der frivilligt rejser hjem. Udenrigsministeriet kan også konstatere en stigende interesse for at vende hjem til bl.a. Afghanistan og Irak med reintegrationsstøtte. I hele 2017 tog 31 personer imod dette tilbud. I 2018 er mere end 100 personer allerede ved udgangen af august vendt hjem med reintegrationsstøtte. I alt afsættes der på FFL19 185 mio. kr. på kontoen 'migration'. Heraf de 25 mio. kr. til Den Internationale Organisation for Migration [IOM].

+35 MIO

FINANSLOVS FORSLAG FOR 2019

HUMANITÆR BISTAND

REKORDBEVILLING MED FOKUS PÅ NÆROMRÅDER

Regeringen lægger op til at afsætte 2,6 mia. kr. til humanitær bistand i 2019 – det højeste beløb nogensinde. Det sker "for at imødegå de fortsat massive humanitære behov i nærområderne."

Regeringens øgede satsning på den humanitære bistand afspejler sig i øvrigt nu også i udbetalingerne. Hvor de faldt dramatisk til 1.895 mio. kr. i 2015 på grund af den nye V-regerings sparerunde, så har de i de seneste to år været på lidt over 2,5 mia. kr. De ekstra humanitære penge i 2019 går bl.a. til FN's Centrale Humanitære Fond (CERF), der får sit danske bidrag sat op med 50 mio. kr. til 150 mio. på FFL19. Fonden har til formål at gøre FN-systemet i stand til at reagere hurtigere i akutte humanitære kriser, og betegnes i FFL19 som "kronisk underfinansieret", men også "vel-fungerende."

Der bliver også flere penge til Strategiske Partnerskaber og Nødhjælpspuljer, der

med 89 mio. kr. ekstra når op på 844 mio. kr. næste år. De penge går til danske civil-samfundsorganisationer som Dansk Flygtningehjælp og Dansk Røde Kors, men også til FN-organisationer som FN's Flygtningehøjkommissariat (UNHCR).

KÆMPE-BELØB TIL SYRIEN

Nærområderne skal ikke blot være i fokus for den humanitære bistand. Nærområderne tilgodeses også på anden vis. F.eks. lægger regeringen op til et såkaldt "Syrien-relateret bidrag" i 2019 på ca. 675 mio. kr. Det består – ud over humanitær bistand – af bidrag fra Freds- og stabiliseringsfonden (der får ekstra 55 mio. kr. i 2019 og når op på 380 mio. kr.) og af udviklingsindsatser i Syrien og nabolande. Det gør Syrien og nabolande til hovedmodtagere af dansk udviklingsbistand i 2019. Danmark er det enkeltland, der får mest, 494 mio. kr. Tanzania får næstmest, 380 mio. kr.

KLIMA OG MILJØ

LIDT MERE IND I VARMEN

540 mio. kr. i Klimapuljen i 2019 – det højeste beløb nogensinde. Sådan lød det, da regeringen lancerede FFL19 med et klart signal om, at den igen har lukket udfordringerne med klimaforandringerne ind i varmen. Og der er da også tale om et gevaldigt løft fra de 350 mio. kr. på finansloven for 2018. Pengene i puljen skal gå til klimatilpasning i de mindst udviklede lande, bæredygtig energi i Afrika, i små østater og i Indien og til Den Grønne Klimafond. Samlet er der til posten, "Naturressourcer, energi og klimaforandringer" afsat 644 mio. kr.

Udspillet medførte meget blandede reaktioner: "Jeg tillader mig at være kisteglad. Det er en god nyhed for klimainsatsen," sagde De Radikales udviklingsordfører, Martin Lidegaard, til Altinget, mens John Nordbo fra Care Danmark godt kunne tøjle sin begejstring: "Beløbet er så beskedent, at Danmark er langt fra at leve op til forpligtelsen fra COP15 og fra Paris-aftalen," skrev han i en kommentar, hvor han også pegede på, at klimapengene finansieres af udviklingsbistanden, og altså ikke er ekstra penge, som Lars Løkke Rasmussen og andre politiske ledere ellers har lovet gentagne gange.

MEGET AT INDHENTE

Trods stigningen er bevillingerne til området stadig ikke helt oppe på niveauet under SR-regeringen, der i sit finanslovsforslag for 2015 budgetterede med 652 mio. kr. på den post, som dengang hed "Miljø- og klimabistand". Da V-regeringen kom til, blev posten døbt om til "Naturressourcer, energi og klimaforandringer". Ud røg miljø, samtidig med at posten næsten blev halveret. Faldet kan klart ses i den bistand, Danmark de seneste år har givet på området, der – pudsig nok – i Danidas egne opgørelser stadig kaldes 'miljøbistand'. Den er faldet fra 721 mio. kr. i 2014 til 475,5 i 2017.

KVINDER, SUNDHED, SEX

FLERE PENGE TIL MÆRKESAGER

"Et rekordstort beløb på 715 mio. kr. til multilaterale indsatser til fremme af kvinders seksuelle og reproduktive sundhed og rettigheder". Det var en af overskrifterne, FFL19 blev lanceret med, og området har da også været en mærkesag for regeringen, siden Ulla Tørnæs genindtog posten som udviklingsminister i 2016. Og der var noget at indhente, for også dette område led voldsomt under de besparelser, den nytiltrådte Venstre-regering gennemførte i 2015. F.eks. blev det danske bidrag til FN's Befolkningsfond (UNFPA) med kort varsel skåret med 100 mio. kr. Og Den Globale Fond for bekæmpelse af Aids, Tuberkulose og Malaria, blev med lige så kort varsel skåret med 65 mio. kr. Det tog lidt tid for Ulla Tørnæs at markere sig, for i FFL2016 ramte beløbet til befolkning, sundhed og lige-

stilling bunden med blot 370 mio. kr. Allerede året efter var der mere end dobbelt så meget – 813 mio. kr., samme beløb som i næste års finanslovsforslag (regeringens tal på 715 mio. kr. omfatter ikke de danske bidrag til WHO, UN Women og GAVI på i alt 98 mio. kr., der står på samme post i finansloven).

De seneste års øgede satsning betyder også, at den nedgang i den udbetalte bistand på området, som 2015-besparelserne medførte, er ved at blive rettet op: Fra de 790 mio. kr. i 2014 dykkede bistanden helt ned til 386 mio. kr. i 2016, men tog i 2017 et solidt hop til 650 mio. kr. Den danske forkærlighed for området kommer også til udtryk på en anden måde: Både UNFPA og FN's Ligestillingsenhed (UN Women) får fortsat en stor del af deres danske bidrag som 'frie' midler (kernebidrag): UNFPA 225 ud af samlet 350 mio. kr., UN Women alle sine 60 mio. kr.

FN-SYSTEMET

DANSK UDDANNELSESBOOST

Danmarks bistand gennem FN står til at stige med 1½ milliard kr., fra næsten 1½ mia. kr. i 2018 til tæt ved 2 mia. i 2019. Langt den største del af stigningen skyldes et markant løft af den danske bistand til uddannelse på hele 425 mio. kr. – hvoraf lidt over halvdelen ganske vist skyldes, at det danske bidrag til Global Partnership for Education (GPE) overflyttes fra en anden konto. Men bidraget til GPE forhøjes dog fra 250 mio. kr. i år til 300 mio. i de kommende år.

Som noget nyt er der også 50 mio. kr. til Education Cannot Wait, der blev etableret i 2016 for at bygge bro mellem humanitære og udviklingsindsatser på uddannelsesområdet, og yderligere 75 mio. kr. til øvrige multilaterale uddannelsesindsatser.

Stigningen i den danske FN-bistand skyldes også en engangsbevilling på 60 mio. kr. til en ny enhed, der skal koordinere FN-bestræbelserne på at få oprettet et system af koordinators for FN i hvert enkelt land for at sikre en bedre og mere sammenhængende FN-indsats på landeniveau. Den opgave er hidtil varetaget af FN's Udviklingsprogram (UNDP).

Endelig øger Danmark også sine bidrag til befolkning, sundhed og ligestilling med 25 mio. kr. Med til historien om de øgede danske bidrag til sundhed og uddannelse via FN-systemet hører, at de store bilaterale programmer inden for de to sektorer, Danmark tidligere gennemførte i en række lande, nu stort set er forsvundet. Tilbage er sundhed i Tanzania og Kenya, uddannelse i Myanmar og Afghanistan.

FAKTISK DANSK MILJØBISTAND		MIO. KR.
2014	721	
2015	707	
2016	595	
2017	475,5	
KILDE OPENAID.DK		

AFSAT TIL NATURRESSOURCER, MILJØ OG KLIMAFORANDRINGER		MIO. KR.
FFL15	652	
FFL16	330	
FFL17	320	
FFL18	544	
FFL19	644	

UDBETALT TIL BEFOLKNING, SUNDHED OG LIGESTILLING		MIO. KR.
2014	790	
2015	570	
2016	386	
2017	650	
KILDE OPENAID.DK		

AFSAT TIL BEFOLKNING, SUNDHED OG LIGESTILLING		MIO. KR.
FFL15	597	
FFL16	407	
FFL17	370	
FFL18	813	
FFL19	813	

FINANSLOVS
FORSLAG
FOR 2019

CIVILSAMFUNDET STABILITET, MEN PÅ LAVERE NIVEAU

De danske civilsamfundsorganisationer kan se frem til en stort set uændret andel af den danske udviklingsbistand i 2019 i forhold til 2018, 945,4 mio. kr. Det er noget mindre end den milliard, der var afsat i finanslovsforslaget for 2018, men lidt mere end de 935 mio. kr., der blev resultatet af den endelige finanslov for 2018. Reelt er der tale om en fremskrivning, der lægger op til, at bistanden gennem danske civilsamfundsorganisationer frem til og med 2022 stabiliserer sig på et niveau, der ligger et pænt stykke – ca. 15 pct. – under de 1.103 mio. kr., den var under SR-regeringen.

I 2013 GIK HVER 4. DANSKE BISTANDSKRONE TIL AFRIKA – I 2017 HVER 6.

MERE TIL AFRIKA – I DANSK INTERESSE

”Et løft til Afrikabistanden”. Det er et af slagordene i ”Regeringens udviklingspolitiske prioriteter 2019”, der blev lanceret samtidig med finanslovsforslaget for 2019. Her tales om ”fokus på skrøbelighed, migration og erhvervsliv”, og at ”Regeringen vil styrke indsatsen i prioritetslande i Afrika, der enten er skrøbelige eller befinder sig i en skrøbelig situation, hvor Danmark kan gøre en forskel, og som indvirker direkte på danske interesser.” Regeringen afsætter i finansloven for 2019 bl.a. 400 mio. kr. mere til Etiopien, Mali og Somalia end planlagt på finansloven for 2018. De samlede tilsagn til bilaterale

programmer i Afrika stiger dog kun en smule: fra 1,71 mia. kr. i 2018 til 1,72 mia. i 2019. Hvor Danmarks bistand til Afrika tidligere var domineret af langsigtede landeprogrammer med støtte til sektorer som vand og sanitet, landbrug, sundhed og uddannelse, er det nu ord som jobskabelse i landbruget, migration, vækst og beskæftigelse, der dominerer. Og regeringen kan ikke klandres for at spille med lukkede kort: Tankegangen er helt åbenlyst, at det er i dansk interesse at skabe vækst og udvikling, der kan bremse migration og skabe nye muligheder for dansk erhvervsliv.

MARKEDSDREVET VÆKST KICKSTARTES MED BISTAND

Regeringen er fortsat sikker i troen på, at det i høj grad er markedet og private investeringer, der skal sikre vækst og udvikling i verdens fattige lande, men også, at der er brug for udviklingsbistand til at hjælpe erhvervslivet og investeringer i gang for at imødegå den risiko, der ofte er høj i udviklingslandene. Derfor kommer der endnu flere penge til kontoen, Partnerskaber for bæredygtig vækst, som regeringen oprettede i 2016. På FFL17 var der afsat 1.299,2 mio. kr. på kontoen, på FFL18 1.168,5 mio. kr., og det hæves med mere end 500 mio. kr. på FFL19 til 1.675,5 mio. kr. De ekstra penge skal bl.a. gå til:

- **Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU)**, der får 250 mio. kr. ekstra
- **Danida Business Finance**, der får 175 mio. kr. ekstra – 500 mio. kr. på FFL19
- **Myndighedssamarbejdet**, der får 25 mio. kr. ekstra – 145 mio. kr.
- **P4G, Partnering for Green Growth and the Global Goals 2030** får 10 mio. kr. ekstra – 55 mio. kr.

Der er dog også områder på denne budgetlinje, der får færre penge. Det gælder f.eks. FN's Arbejdsorganisation (ILO), der med et ekstraordinært bidrag i 2018 på 20 mio. kr. var oppe på i alt 29,5 mio. kr., men i 2019 igen ryger ned på 9,5 mio. kr. Også forskningssamarbejde beskæres, fra 225 til 200 mio. kr. Regeringen gør en dyd ud af, at pengene til Partnerskaber for bæredygtig vækst også skal gå til at fremme danske virksomheders engagement i udviklingslandene. F.eks. hedder det om myndighedssamarbejdet, at det styrkes, ”som et svar på den fortsatte efterspørgsel efter danske løsninger i udviklingslandene.” De ekstra penge til IFU skal have ”fokus på verdensmålene som bæredygtig forretningsmodel for danske virksomheder, iværksættere og partnere bl.a. i Afrika.” Ligeledes vil en god del af de 500 mio. kr. til Danida Business Finance være bundet til danske leverancer.

TALLENE SIGER NOGET ANDET

Men det øgede fokus på Afrika betyder langt fra, at Afrika kan se frem til lige så mange bistandskroner fra Danmark som for blot få år siden. En nærmere granskning viser, at:

- **FORVENTEDE UDBETALINGER TIL AFRIKA ER DYKKET:** Selv om først V-regeringen og siden VLAK-regeringen efter valget i 2015 har fastholdt, at besparelsen på den samlede danske udviklingsbistand ikke skulle gå ud over Afrika, så viser en sammentælling, at de udbetalinger, afrikanske lande kan forvente i de kommende 5 år, stadig ligger langt under, hvad de havde udsigt til, hvis niveauet for dansk udviklingsbistand var fastholdt. Ca. 8,8 mia. kr. har Afrika udsigt til i årene 2018-22. Det er næsten 3,9 mia. kr. mindre, end hvis det tidligere niveau var fastholdt.
- **HISTORISK FÅ PRIORITETSLANDE I AFRIKA:** For blot 3 år siden var 12 af prioritetslandene for dansk udviklingssamarbejde i Afrika. Tilbage er kun 8, heraf 4 fattige, skrøbelige lande: Burkina Faso, Mali, Niger og Somalia samt 4 fattige, men stabile lande: Etiopien, Kenya, Tanzania og Uganda
- **FALDENDE ANDEL AF FALDENDE BISTAND TIL AFRIKA:** I 2013 gik hver 4. danske bistandskrone – lidt over 4 mia. kr. – til Afrika. I 2017 var Afrikas andel faldet til 2,8 mia. kr. Det var lidt over 17 pct. af den samlede danske udviklingsbistand – svarende til godt hver 6. danske bistandskrone.

AFRIKAS ANDEL AF DANSKE UDVIKLINGSBISTAND INKL. HUMANITÆR BISTAND

År	Dansk bistand til Afrika	% af total dansk bistand	MIO. KR.
2013	4.058,9	24,98	
2014	3.589,7	21,27	
2015	2.727,1	15,81	
2016	3.022,8	18,98	
2017	2.808,6	17,38	

KILDE WWW.OPENAIID.DK

FORVENTEDE UDBETALINGER TIL AFRIKANSKE PRIORITETSLANDE

År	SR FFL 2016	VLAK FFL 2019	Forskel kr.	%	MIO. KR.
2018	2.534	1.809,2			
2019	2.534	1.924,8			
2020	2.534 ¹⁾	1.844,1			
2021	2.534 ¹⁾	1.664,4			
2022	2.534 ¹⁾	1.556,3			
2018-22	12.670	8.798,8	-3.871,2	-30,6	

KILDE Egen sammentælling af forventede udbetalinger fra finanslovsforslag
NOTE ¹⁾Tallet er en fremskrivning af niveauet fra 2018-19

GENEREL NOTE SR FFL 2016 er ’det tekniske’ finanslovsforslag, som V-regeringen fremsatte i august 2015, og som var forberedt under SR-regeringen og derfor kan bruges som sammenligningsgrundlag.

TEKST

JESPER HELDGAARD
JHELDGAARD@GMAIL.COM

LAYOUT/DESIGN

KIT HALDING/SURVIVALKIT.DK

UDGIVER

TIMBUKTU FONDEN, 2018

TRYK

PRINFO TREKRONER